

Notat

Arkivkode: 124
Saksnr. : 20/37087-36

Til :

Fra : Rådmannen .

Dato : 11.12.2020

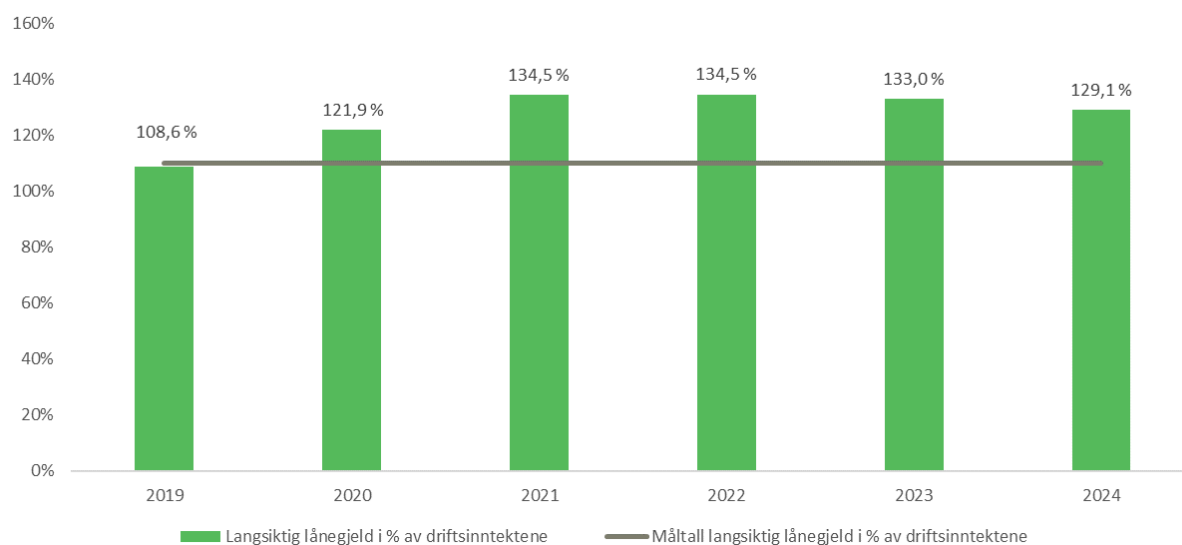
Kopi :

Svarnotat 4

Spørsmål 1: Måltall for langsiktig gjeld er 110%, den passerer det i perioden. Denne inkluderer den avgiftsfinansierte gjelden. Finnes det budsjetterte nøkkeltall? Kan rådmann si noe om forsvarligheten av gjeldsnivået?

SVAR: Figuren under viser langsiktig lånegjeld i prosent av driftsinntektene for årene 2019-2024 (bykassetall). Langsiktig lånegjeld slik den er definert her er total lånegjeld eksklusiv pensjonsforpliktelser. Startlån, lån der staten betjener rentene og VAR-lån er altså inkludert i tallene. Figuren under viser **budsjettert** nøkkeltall i planperioden.

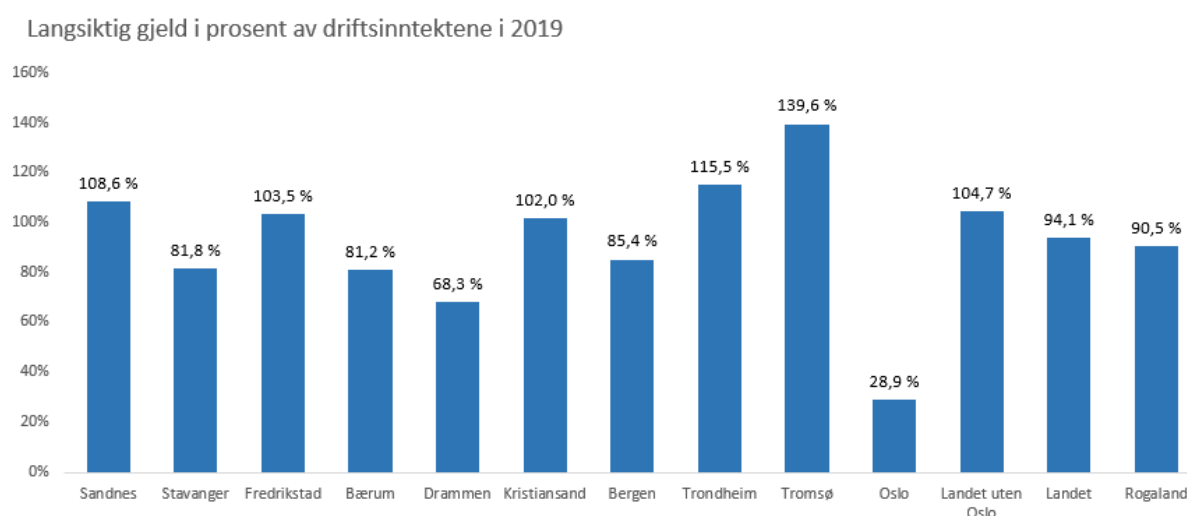
Langsiktig lånegjeld i prosent av driftsinntektene

Som figuren viser, vil budsjettert nøkkeltall ligge godt over måltallet på 110 prosent av driftsinntektene. Det når en topp på om lag 135 prosent av driftsinntektene i 2021/2022, før

nøkkeltallet gradvis reduseres i slutten av perioden, i tråd med et lavere investeringsnivå og høye årlige avdragsutgifter. Dette er altså budsjetterte tall. Det må presiseres at nøkkeltallet kan bli noe lavere etter endelige regnskapstall. Den ene grunnen til dette er at det som regel er forsinkelser/forskyvninger i enkelte investeringsprosjekter, slik at årlige låneopptak blir lavere og forskjøvet ut i perioden. Den andre grunnen er at virksomhetene i hovedsak i opprinnelig budsjett ikke budsjetterer med refusjoner i forbindelse med sykefravær, svangerskapspermisjoner og lignende. Samlede driftsinntekter, altså nevneren i brøken, blir mest sannsynlig høyere enn budsjettert. Når det er sagt, nøkkeltallet vil overstige fastsatt måltall på 110 prosent i planperioden.

Figuren under viser nøkkeltallet for Sandnes, ASSS-kommunene, landet og Rogaland i 2019. Som figuren viser er det kun Trondheim og Tromsø som ligger over Sandnes i langsiktig lånegjeld i prosent av driftsinntektene. Sandnes ligger som figuren viser også noe over landsgjennomsnittet (uten Oslo) og snittet for Rogaland.

KS publiserer årlig en rapport med status over gjeldsnivå og handlingsrom i kommunene¹. Her presenteres nøkkeltall på netto lånegjeld (langsiktig lånegjeld fratrukket Startlån for videre utlån, ansvarlige lån til Lyse og tomeselskapet samt ubrukte lånemidler), netto driftsresultat og disposisjonsfond. Resultatene viser at kommunenes totale netto lånegjeld økte med over kr 30 milliarder i 2019. Dette tilsvarer 82,4 prosent av driftsinntektene, opp 3,6 prosentpoeng fra 2018. Det økonomiske handlingsrommet til kommunene ble samtidig svekket fra 2018 til 2019.

Kommunenes sterke gjeldsvekst er bekymringsfull, samtidig bør det likevel ikke ses kun på gjeldsnivået. Det bør også ses på tilstrekkelige reserver, og netto driftsresultat og disposisjonsfond sier noe om dette.

KS gjennomfører analyser av den enkelte kommunes økonomiske handlingsrom, der disse tre størrelsene er sett i sammenheng. Hovedregelen er at kommuner med begrenset økonomisk handlingsrom kjennetegnes ved at de har:

- Netto lånegjeld på over 75 prosent av driftsinntektene
- Netto driftsresultat etter avsetning til budne fond på under 1 prosent

¹ <https://www.ks.no/fagomrader/okonomi/kno/okt-lanegjeld-og-svekket-okonomiske-handlingsrom-i-kommunene-i-2019/>

- Disposisjonsfond + regnskapsmessig mer-/mindreforbruk på under 5 prosent av driftsinntektene

KS bruker i sin analyse tall på kommune konsern. Dette omfatter i tillegg til kommuneregnskapet (bykassen) også kommunale foretak, kommunens andel i IKS og kommunens andel i interkommunale samarbeid som er egne rettssubjekt.

Ut fra kommunenes resultat på disse tre kriteriene har KS foretatt en samlet vurdering av kommunenes økonomiske handlingsrom:

- **Begrenset økonomisk handlefrihet:** Rødt på alle kriterier
- **Moderat økonomisk handlefrihet:** Rødt i minst ett av delkriteriene og gult i minst ett annet delkriterie. Eller gult på alle tre delkriterier.
- **Større grad av økonomisk handlefrihet:** Grønt på minst to delkriterier. Eller grønt på ett av delkriteriene og gult på de to andre.

Tabellen under viser resultatene til Sandnes for 2018 og 2019.

	Netto driftsresultat etter avsetning til budne fond	Netto lånegjeld	Disposisjonsfond + regnskapsmessig mer-/mindreforbruk
Sandnes 2019	0,4 %	94,8 %	20,1 %
Sandnes 2018	3,4 %	88,5 %	21,3 %

Som tabellen viser gikk Sandnes fra å ha «større grad av økonomisk handlefrihet» i 2018, til å ha «moderat økonomisk handlefrihet» i 2019. Dette skyldes lavt netto driftsresultat i 2019.

I de kommende årene er det rimelig å anta at Sandnes havner på rødt nivå på netto lånegjeld. I planperioden er det i rådmannens forslag til handlings- og økonomiplan budsjettert med et netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene på 0,5 prosent i 2021, 1,5 prosent i 2022, 2,2 prosent i 2023 og 3,3 prosent i 2024. Det kan derfor muligens forventes rødt nivå på nøkkeltallet i 2021, mens det vil være på grønt nivå fra og med 2022. Størrelsen på disposisjonsfond og regnskapsmessig mer-/mindreforbruk er vanskelig å anslå fram i tid, men det ligger godt over grensen i 2018 og 2019, og det forventes også å ligge over grensen de neste årene.

Spørsmål 2: Er det for 2020/2021 sett på mulige samarbeid med andre kommuner evt å slå sammen funksjoner for å kutte kostnader? I tilfelle hvilke?

SVAR: Sandnes har lave utgifter og driftes effektivt innen de fleste tjenesteområdene. Det er diskutert og vil framover også blir gjort vurderinger om det kan være aktuelt med samarbeid. Eksempler på områder som har vært diskutert er blant annet regnskap, lønn og it. Det er startet et arbeid for å se nærmere på drift av IT – og hvilke alternativer som foreligger, både ut fra kvalitet, omfang og utgifter.

Digi Rogaland ser også på muligheter for ett samarbeid knyttet til it-drift mellom kommuner i Rogaland. Dette prosjektet er imidlertid på ett tidlig stadium, og det er vurdert om en skal etablere et forprosjekt. Det er imidlertid uklart om dette vil medføre en innsparingsmulighet for Sandnes kommune. Tall viser at Sandnes kommune har lavere bemanning enn andre sammenlignbare kommuner på samme størrelse.

Spørsmål 3: Sandnes hadde litt høyere utgifter og litt lavere produksjon enn snittet for ASSS innen pleie og omsorg. Slik har det vært lenge. Hva er hovedårsaken til dette og har situasjonen endret seg de siste årene?

SVAR: Rådmannen forstår at spørsmålet dreier seg om figur 8 og figur 12 i ASSS-rapportene under tema om ressursbruk, produksjon og effektivitet:

<https://www.ks.no/asss-hjem/asss-2020/artikler/okonomi/sandnes/sandnes-ressursbruk-produksjon-og-effektivitet/>

Produksjonsindeks pleie og omsorg

Produksjonen innenfor pleie og omsorg måles ved hjelp av indikatorene i tabellen under.

	Vekt 2019	Sandnes score	ASSS
Oppholdsdøgn tidsbegrenset opphold i institusjon i forhold til behovskorrigert innbttall	0,0568	0,893	1,00
Oppholdsdøgn langtidsopphold i institusjon i forhold til behovskorrigert innbyggertall	0,2926	0,887	1,00
Legetimer per uke F253 i forhold til antall sykehjemsbeboere	0,0218	1,107	1,00
Fysioterapeuttimer per uke F253 i forhold til antall sykehjemsbeboere	0,0218	0,703	1,00
Andel enerom i institusjon	0,0437	0,967	1,00
Timer praktisk bistand i forhold til behovskorrigert innbyggertall	0,3081	1,149	1,00
Timer helsetjenester i hjemmet i forhold til behovskorrigert innbyggertall	0,1603	0,911	1,00
Timer omsorgslønn i forhold til behovskorrigert innbyggertall	0,0297	0,709	1,00
Timer dagsenter F234 i forhold til behovskorrigert innbyggertall	0,0508	1,306	1,00
Timer støttekontakt F234 i forhold til behovskorrigert innbyggertall	0,0144	0,519	1,00
Sum pleie og omsorg	1	0,987	1,00

I 2019 var Sandnes produksjon innenfor pleie og omsorg 1,3 prosent (1,000-0,987) lavere enn ASSS-snittet.

Tabellen viser på hvilke indikatorer Sandnes har høyere/lavere score/produksjon sammenlignet med snittet for ASSS.

Sandnes hadde høyest score/produksjon på indikatoren timer dagsenter som lå 30,6 prosent over ASSS-snittet. Sandnes hadde lavest score på indikatoren timer fysioterapi per bebor som lå 29,7 prosent under ASSS-snittet, osv.

Vedrørende spørsmål om situasjonen er endret, så framkommer det av tabellen under at produksjonen, behovet og brutto driftsutgifter har økt innen pleie og omsorg fra 2018-2019.

Produksjonen har imidlertid økt mer enn utgiftene og sektoren har blitt mer effektiv sammenlignet med de andre ASSS-kommunene.

	Endring produksjon	Endring Behov	Avvik endring prod/behov	Reell endring bto. driftsutg.	Endring effektivitet
Prosentvis endring 2018-2019					
Grunnskole	-0,1	0,2	-0,4	2,3	-2,4
Pleie og omsorg	6,4	2,6	3,8	5,4	1
Helsetjeneste	4,6	1,7	3	6	-1,4
Barnevern	3,8	1,6	2,2	3,4	0,4
Barnehager	1,1	-1,4	2,5	3,1	-2,1
Sektorene samlet	3	0,9	2,1	3,9	-0,9

Rådmannen vil presisere at det benyttes ulike mål på utgifter i ulike analyser og figurer.

I de to figurene rådmannen har benyttet i presentasjonen av økonomiplanen (figur 8 og 12 i ass-rapporten) bemerkes følgende

I analysene av ressursbruk måles alt i forhold til beregnet utgiftsbehov*/landsgjennomsnitt

I analysene av produksjon/effektivitet måles alt i forhold til ASSS-gjennomsnitt (veiet med innbyggertall)

I analysene av ressursbruk ser man på netto driftsutgifter, mens i analysene av produksjon/-effektivitet brukes brutto driftsutgifter

Mens analysene av ressursbruk har med alle kommunenes netto inntekter og utgifter, ser vi på et begrenset antall tjenesteområder/sektorer i analysene av produksjon/effektivitet

Mens analysene av ressursbruk hadde med alle ekstrarfunksjoner innenfor hvert tjenesteområde, vil det i noen tilfeller være med færre ekstrarfunksjoner i analysene av produksjon/effektivitet.

Som de to figurene viser, har utgiftene innen pleie og omsorg økt noe. Det skyldes økt behov som flere eldre, flere ressurskrevende brukere, samt prioriteringer som å øke dekningsgraden på sykehjem og boliger for funksjonshemmede.

Det er viktig å være klar over at analysene av effektivitet viser tall sammenlignet med de andre kommunene: Dersom det ikke hadde vært noen endringer i Sandnes kommune fra 2018 til 2019, mens øvrige kommuner hadde effektivisert, ville Sandnes kommet ut som en relativt sett mindre effektiv kommune i 2019 enn i 2018.

*Nærmere forklaring av begrepet beregnet utgiftsbehov

Ulik befolkningssammensetning, sosiodemografiske forhold og bosettingsmønster gjør at kommuner har ulikt utgiftsbehov for å gi et likeverdig tjenestetilbud. Kommunene kompenseres/trekkes for slike kostnadsforskjeller gjennom inntektssystemets kostnadsnøkler.

I tallene om vedrørende ressursbruk som måles i forhold til beregnet utgiftsbehov, er det tatt hensyn til at beregnet utgiftsbehov i den aktuelle kommunen avviker fra landsgjennomsnittet når det gjelder sektorene som inngår i inntektssystemet, det vil si grunnskole, pleie og omsorg, kommunehelse, sosiale tjenester, barnevern, barnehager og administrasjon. Dette er gjort ved å bruke kostnadsnøklerne i inntektssystemet**

Det er også korrigert for forskjeller i pensjonsinnskudd og arbeidsgiveravgift.

Sandnes har relativt lavt utgiftsbehov til pleie og omsorg. Det lave utgiftsbehovet innenfor pleie og omsorg skyldes at Sandnes har relativt få innbyggere 67 år og over, relativt få ikke-gifte innbyggere 67 år og over og at kommunen har relativt få psykisk utviklingshemmede 16 år og over.

Analyseresultatene som vises i figur 8 viser Mao avvik mellom netto driftsutgifter (eksklusiv avskrivninger) og beregnet utgiftsbehov for kommunen korrigert for de forholdene som er beskrevet i avsnittet foran. Det brukes tall for kommunekonsern for å få best mulig grunnlag til å sammenlikn mellom kommuner uavhengig av hvordan kommunen har organisert driften.

Kommunenes utgiftsbehov vil variere avhengig av forskjeller i befolkningssammensetning, sosiale forhold, kommunestørrelse og bosettingsmønster. I utgiftutjevningen i inntektssystemet skal kommunene bli kompensert fullt ut for forskjeller i beregnet utgiftsbehov per innbygger. Utgiftutjevningen omfatter imidlertid bare såkalte nasjonale velferdsoppgaver. Det vil si at utgiftutjevningen omfatter grunnskole, pleie og omsorg, kommunehelse, sosialtjeneste, barnevern og

barnehager. I tillegg utjevnes det for forskjeller i beregnet utgiftsbehov til administrasjon inkludert landbruk og miljøvern.

**Kostnadsnøkkelen i inntektssystemet er basert på såkalte objektive kriterier. De objektive kriteriene skal gjenspeile forskjeller i utgiftsbehov per innbygger kommunene imellom. Kriterieverdiene skal ikke kunne påvirkes direkte av kommunale prioriteringer. Et eksempel på et slikt kriterium er andel innbyggere 90 år og over. En høy andel innbyggere 90 år og over gir høyt beregnet utgiftsbehov når det gjelder pleie- og omsorgstjenester. Samtidig vil antall innbyggere 90 år og over ikke være direkte påvirket av hvor mye ressurser den enkelte kommune faktisk bruker på denne aldersgruppen.

Forskjeller i beregnet utgiftsbehov synliggjøres gjennom kostnadsindekser. Kostnadsindeksen for landsgjennomsnittet er alltid lik 1,00. Dersom en kommune har en kostnadsindeks på 1,10 betyr det at kommunen har et beregnet utgiftsbehov per innbygger som er 10 prosent høyere enn landsgjennomsnittet, mens en kostnadsindeks på 0,90 betyr at kommunen har et beregnet utgiftsbehov som er 10 prosent lavere enn landsgjennomsnittet. Kostnadsindeksen for den enkelte kommune er et veiet gjennomsnitt av kriteriene som inngår i kostnadsnøkkelen. Kostnadsindeksen for den enkelte kommune vil variere fra år til år avhengig av utviklingen i kriterieverdiene, for eksempel om kommunens andel innbyggere over 90 år øker eller avtar i forhold til landsgjennomsnittet.

Spørsmål 4: I Sandnes føres direkte Koronautgifter på et eget prosjekt i regnskapet. Utgifter vil typisk være gjerder for soner ute, ekstra renhold, sprit, desinfeksjonsmidler, overtid, vikar, møter etc.

Vi har fått opplyst av rådmannen at redusert arbeidsgiveravgift i 2020 dekker disse utgiftene for barnehagene, dette gjelder også de private.

Er også ekstrautgifter for skolene innekket tilsvarende?

SVAR: Redusert arbeidsgiveravgift er en generell kompensasjon gitt til kommuner og andre virksomheter i forbindelse med Covid-19. Hverken barnehagene eller skolene har hittil blitt kompensert direkte utover tapt foreldrebetaling. Rådmannen opplyste i 2. perioderapport at virksomheter med merforbruk grunnet Covid-19 vil få anledning til å søke om å få dette dekket i forbindelse med årsoppgjørssaken. Dette gjelder de kommunale barnehagene, skolene og andre virksomheter i kommunen.

Se også oppdatert oversikt over kostnader ifm korona i notat om sviktende skatteinngang og utgifter til korona til dette kommunestyremøtet.

Spørsmål 5: Boligsosial handlingsplan skal blant annet bosette flyktninger. Det står:

«I kommunens arbeid med mottak av flyktninger, er kommunen ansvarlig for framskaffelse av bolig ved førstegangsbosetting. Målgruppen omfatter både enslige mindreårige, enslige men og store og små familier med barn. De har også svært varierende språkkunnskaper og kjennskap til å bo i norske boliger»

I sak «Anmodning om bosetting av flyktninger 2021» står det: «Fremskaffing av boliger til flyktninger i Sandnes realiseres i all hovedsak gjennom **innleie** fra privat leiemarked.»

I **Økonomiplan 2021-2024** står det: «Alternativet til kjøp av boliger er innleie av boliger i markedet. **Dette vil gi omtrent lik belastning på driftsbudsjettet** når en måler renter/avdrag/FDV* mot eksternt husleiekostnad. Den store fordelene med å eie boliger, er at Sandnes kommune da er i besittelse av eiendommen og dens verdi når leieperioden er over. Rådmann anbefaler på bakgrunn av dette å opprettholde bevilgningen til **kjøp** av boliger.»

I sak «Anmodning om bosetting av flyktninger 2021» står det altså at bosetting av flyktninger skjer **Boligsosial handlingsplan** skal blant annet bosette flyktninger. Det står:

«I kommunens arbeid med mottak av flyktninger, er kommunen ansvarlig for framskaffelse av bolig ved førstegangsbosetting. Målgruppen omfatter både enslige mindreårige, enslige men og store og små familier med barn. De har også svært varierende språkkunnskaper og kjennskap til å bo i norske boliger»

I sak «Anmodning om bosetting av flyktninger 2021» står det: «Fremskaffing av boliger til flyktninger i Sandnes realiseres i all hovedsak gjennom **innleie** fra privat leiemarked.»

I **Økonomiplan 2021-2024** står det: «Alternativet til kjøp av boliger er innleie av boliger i markedet. **Dette vil gi omtrent lik belastning på driftsbudsjettet** når en måler renter/avdrag/FDV* mot eksternt husleiekostnad. Den store fordelene med å eie boliger, er at Sandnes kommune da er i besittelse av eiendommen og dens verdi når leieperioden er over. Rådmann anbefaler på bakgrunn av dette å opprettholde bevilgningen til **kjøp** av boliger.»

I sak «Anmodning om bosetting av flyktninger 2021» står det altså at bosetting av flyktninger skjer gjennom innleie, mens det i kommentarer til Boligsosial handlingsplan i Økonomiplan står at kommunen ser det mest hensiktsmessig å kjøpe boliger.

Spørsmål 5a: Kan vi få en liten avklaring på hva som er avgjørende i forhold til leie og eie?

Det er ca 77 på venteliste for bolig i boligsosial handlingsplan ref fremleggelse av økonomiplan.

SVAR 5a

På generell basis er det fra et eiendomsperspektiv fordelaktig å eie boliger. Så lenge Sandnes Kommunes lånerente er lavere enn avkastningskravet til en investor (utleier) vil Sandnes Kommune i de fleste tilfeller være tjent med å eie/kjøpe boligene. En vil da også få med seg en prisvekst på lang sikt, og sitte igjen med en betydelig eiendomsverdi ved utløp av leiekontrakt.

Eksempel: *Enkle beregninger viser at gjennomsnittlig døgnpris for eiet 4-roms bolig for Sandnes Kommune er på 376 kr (etter Husbanktilskudd). Dette inkluderer renter, avdrag og FDV (Forvaltning, drift, vedlikehold). Tar en ut avdrag er døgnprisen 226 kr. Med en gjennomsnittlig innleiepris på 13.000kr / mnd for en 4-roms i det åpne markedet, blir døgnprisen 427 kr.*

Kan også vise til [bystyresak 37/19](#) for generelle vurderinger knyttet til eie/leie.

Dersom vi skulle bosette alle nyankomne flyktninger i kommunale eide boliger ville dette kreve betydelig høyere investeringsbudsjett.

F eks skal en bosette 57 personer i 2021. Familiestørrelse er usikkert, men trolig er det behov for 10-12 boliger til disse. Det betyr anslagsvis 37-40 millioner til kjøp utover dagens budsjett.

Husleiekontrakten løper i 3 år. Mange har behov for forlengelse av husleiekontrakten.

Behovet for antall boliger til flyktninger og i hvilken boligstørrelse svinger sterkt. I så måte er det en fordel å leie inn boliger fordi det gir mer fleksibilitet, fremfor å kjøpe inn og avhende kommunalt eide boliger til målgruppen.

Spørsmål 5b: Hvor mange av disse er flyktninger?

SVAR 5b

Ingen innenfor 5-årsperioden.

Det gis tilskudd pr flyktning. Ifølge saken dekkes 99 % av utgiftene til bosetting av flyktninger i Norge av staten.

Spørsmål 5c: Er dette også tilfellet i Sandnes? Det vil si at tilskuddene dekker kostnader til flyktninger i Boligsosial handlingsplan?

SVAR 5c

Staten har et nasjonalt beregningsutvalg som ser på gjennomsnittlig utgifter knyttet til bosetting av flyktninger. I rapporten (2018) fremgår det at 99 % av kommunenes utgifter dekkes gjennom integreringstilskuddet som gis avtrappende i 5 år. Tilskuddet er ikke dekning krone for krone, men utbetales etter faste satser per flyktning ca per halvår. Sandnes er ikke med i beregningsutvalget nå. I beregningsgrunnlaget ligger utgifter til bolig og boligadministrasjonstjenester. I tillegg beregnes bl a utgifter til introduksjonsstønad og sosialhjelp. Det vises til [lenke](#) for beregning. Se side 62.

I sak om bosetting av flyktninger står det følgende: «Det benyttes kommunale boliger til flyktninger med store eller langvarige hjelpebehov. Det er ønskelig å bosette flyktninger med lite ordinær boerfaring i kommunale leiligheter. Dette kan gi prioriteringsforskyvninger.»

Spørsmål 5d: Hva menes her med prioritetsforskyvninger?

SVAR 5d

Kommunale boliger er et knapphetsgode. Fortsatt er det mange på ventelistene. Dersom vi bosetter mange nyankomne flyktninger i kommunale boliger, vil det bety at andre på ventelisten må vente enda lengre, med dagens antall boliger.

Spørsmål 6: I [tiltak P3](#) i handlings- og økonomiplan 2020-2023 vedtok kommunestyre et pilotprosjekt for hele stillinger i helse og velferd med kr 3 millioner i 2020, kr 4,7 millioner i 2021 og kr 2,5 millioner i 2022. Det er dermed innarbeidet kr 4,7 millioner i budsjettet for 2021, og rådmannen foreslår dermed en nedtrapping fra 2022 i tråd med vedtatt tiltak H28 i økonomiplan.

Har pilotprosjektet gitt effekt?

Hva vil denne vedtatte nedtrappingen medføre i forhold til heltidsstillinger i helse og velferd?

SVAR: For å lykkes i å utvikle en heltidskultur med varige resultater, er god forankring gjennom brede prosesser avgjørende. Effekten så langt er at det er utviklet en vilje og engasjement blant ansatte, til å se på nye måter å organisere arbeidstidsordninger på. Dette fremkommer tydelig i datainnsamlingen, som er gjort i forkant av utprøving av årsturnus for 12 avdelinger i enhet for funksjonshemmede. Det er for tidlig å hente ut tallmateriale, men forarbeidet som er utført vil kunne gi tallfestede resultater på sikt. Covid-19 har naturlig nok satt sitt preg på prosjektet. Vi har flere ganger måttet endre fremdriftsplaner, for å ivareta og imøtekomme de rammene som til enhver tid er gjeldende.

Den største sårbarheten med nedtrapping vil være manglende ressurser til å sørge for videre implementering av tiltak etter endt prosjektperiode. Omkringliggende kommuner, samt Kristiansand, Bergen og til dels Sauda, erfarer etter flere år med heltidsprosjekter, at det er avgjørende med en stilling dedikert til dette etter endt prosjektperiode.

Spørsmål 7: For å kompensere for at bygging av nye sykehjemsplasser er flyttet ut av planperioden og for den store befolkningsveksten i antall eldre, er det innarbeidet en styrkning av hjemmetjenesten med kr 5 millioner i 2021, kr 15 millioner i 2022 og kr 25 millioner fra 2023.

Det er gjennom 2020 arbeidet med regulering og mulighetsstudier på Lundeområdet, og ved Rovik Boas. I [ksak 106/20](#) sak 106/20 vises det til ulike konsept for å løse utvidelse med 60 sykehjemsplasser. Kommunestyret vedtok en prioritert utbyggingsliste der HUP 1 på Sørbø Hove blir prioritert.

Rådmann har innarbeidet midler planlegging i 2024, samt videre planlegging, tomtekjøp og bygging utenfor planperioden

Det koster 277 mill for HUP 1.+ drift

I H6 er det lagt inn 70 mill i perioden grunnet utsettelse I tillegg er det lagt inn H5 med 25 mill grunnet befolkningsvekst.

Spørsmål (kan gjøres en grov vurdering):

Har rådmannen gjort vurderinger på hvilken kostnad en utsettelse har i forhold til en tidligere oppstart? I tilfelle, hva vil en tidligere oppstart og ferdigstillelse gi i netto økt kostnad/besparelse?

SVAR: Foreløpige beregninger viser at kommunen sparer kr 0,5 millioner per plass årlig i driftsutgifter dersom en klarer å gi hjemmetjenester som alternativ til sykehjemsplass.

Spørsmål 8: I løpet av de siste årene har Sandnes kommune hatt en økning i spesialundervisning. I forrige periode ble det gjort en tilleggsbevilgning på drøyt 15 millioner kroner på området for å dekke behovet. Høyre har oppfattet at Sandnes kommune nå bruker ca kr 200 millioner på spesialundervisning hvert år.

Hva har Sandnes kommune i årlige kostnader for årene 2017, 2018 og 2019, samt anslag for 2020 og 2021 på spesialundervisning?

Hva inngår i disse tallene (lærerressurser, PPT, annet personell, ressurser osv)?

SVAR: Utgiften på om lag kr 200 millioner til spesialundervisning gjelder samlet for oppvekst barn og unge og oppvekst skole. Årlige netto driftsutgifter til spesialpedagogisk undervisning i barnehagen er vist i tabell under. Dette er samlede netto driftsutgifter innenfor tjenesteområdet. Hovedutgiften er lønn.

Tall i millioner kroner

2017	2018	2019	2020	2021
70,0	71,0	88,5	89,0	90,0

Årlige netto driftsutgifter til spesialpedagogisk undervisning i oppvekst skole er vist i tabellen under. Det er tatt utgangspunkt i det skolene har meldt inn at de bruker i årsverk til spesialundervisning i GSI, multiplisert med gjennomsnittslønn inkludert arbeidsgiveravgift og pensjon. I tabellen under fremkommer det også hvor mye skolene har fått i midler til spesialundervisning, inkludert kr 15,7 millioner som ble tilleggsbevilget i 2020. Forsand barne- og ungdomsskole og SFO er ikke inkludert. Forsterket avdeling (FA) er inkludert. Hovedutgiften er lønn til lærere og andre yrkesgrupper.

	2017	2018	2019	2020	2021
Bruk	112,8	132,3	147,6	159,5	182,4
Tildeling	I/A	117,9	118,9	140,4	141,3

Spørsmål 9: Private utbyggere har kunnet kjøpe seg fri fra parkeringskrav på eget prosjekt. Disse pengene er igjen øremerket kommunale parkeringsplasser. I 2019 var fondet på over 300 mil. Hvor mye frikjøpsmidler er tilgjengelig fra «bundet fond frikjøp parkering»?

SVAR

Bundet fond Frikjøp parkering har per 1. januar 2020 saldo på kr 68,353 millioner. Hittil i 2020 er det ikke tilført fondet nye midler eller fattet vedtak om bruk av det bundne fondet.

Det er ikke registrert noen historisk regnskapsført saldo på dette fondet i størrelsesorden kr 300 millioner. I 2011 var saldo 33,6 millioner, i 2018 kr 62,5 millioner og i 2019 kr 68,4 millioner. De siste årene er det innbetaling i henhold til avtale om frikjøp parkering fra bl.a. Havnespeilet og nytt rådhus som utgjør de største beløpene.

Avtale om frikjøp parkering fremforhandles som det av utbyggingsavtalen. Grunnlaget er vedtatt reguleringsplan og dens bestemmelser om parkeringsløsning. Det følger av plan- og bygningsloven

(PBL) at parkering skal løses på egen grunn. For å kunne ha en løsning der dette ikke er mulig, kan en kommune med hjemmel i PBL tilby ordning med Frikjøp av planens forpliktelse om parkering. Frikjøpsordningen er således ingen rettighet.

Bruk av frikjøpsordningen innebærer at utbygger «kjøper seg fri» av forpliktelsen. Kommunen er tilsvarende avskåret til å anvende midlene til annet enn parkeringsvirksomhet og fremskaffelse av offentlige / offentlig tilgjengelige p-plasser. Når og hvor nye plasser etableres tilligger kommunen å avgjøre. Det følger ingen parkeringsrettigheter med for utbygger.

Selve frikjøpsbeløpet indeksreguleres årlig i handlings- og økonomiplan i henhold til Sandnes bystyre sitt vedtak sak 167/14. Frikjøpsbeløpet ble i henhold til vedtaket endret fra kr 166 700 i 2013 til kr 300 000 i 2014, og har siden vært årlig indeksregulert. Jamfør vedlegget om avgifter, gebyrer og egenbetalinger fremgår det at frikjøpsbeløpet 2021 utgjør kr 343 422.